

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/38030,Wystawa-quotPrzyczolek-wolnosci-Niezalezne-Zrzeszenie-Studentow-w-Rzeszowie-1980.html>
05.05.2024, 10:19

Wystawa "Przyczółek wolności. Niezależne Zrzeszenie Studentów w Rzeszowie 1980 -1989"

„Przyczółek Wolności. Niezależne Zrzeszenie Studentów w Rzeszowie 1980-1989” to wystawa poświęcona pierwszej w powojennej Polsce niezależnej organizacji studenckiej, powstałej na fali wydarzeń 1980 r. Zebrane materiały archiwalne dokumentują początki NZS-u na czterech rzeszowskich uczelniach wyższych. Pokazują najważniejsze wydarzenia w okresie jego legalnej działalności, fazę działalności konspiracyjnej i reaktywację Zrzeszenia pod koniec lat 80. XX w. Żacy z Rzeszowa angażowali się zarówno w ogólnopolskie akcje organizowane przez NZS, jak i podejmowali różne inicjatywy lokalne. Brali udział w ogólnopolskich strajkach studenckich, domagając się m.in. oficjalnej rejestracji Zrzeszenia w lutym 1981 r., stworzyli rzeszowskie struktury Studenckiego Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, drukowali własną prasę i wydawnictwa niezależne. Ich działalność na rzecz wolności stanowiła istotny wyłom w systemie komunistycznym, doprowadzając w 1989 r. do jego upadku.

Obecnie prezentowana jest w I Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie, w którym

13 grudnia 2016 r. odbyła się sesja historyczna "Młodzież wobec totalitaryzmu". W spotkaniu z uczniami szkoły uczestniczyli świadkowie historii: Krzysztof Zajączkowski i Grzegorz Walicki, którzy w latach 1980-1981 byli uczniami I LO. Młodzi maturzyści mieli dość życia w kłamstwie i zawiązali Niezależne Zrzeszenie Uczniów "Wspólnota Odnowienia". Brali udział w strajkach od 16 listopada 1981 r., za co po wprowadzeniu stanu wojennego byli wielokrotnie przesłuchiwani. Wśród gości byli Tadeusz Kęsy i Marek Wójcik, którzy w tamtym czasie wspierali działania młodych opozycjonistów. W sesji uczestniczył prof. Wacław Wierzbieniec i Janusz Kujawa z Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie.